

zamenlijk met R. VAN EYNDEN bewerkt. Over andere geschriften en over het leven van VAN DER WILLIGEN mag ik volstaan met te verwijzen naar het Berigt, deswege geplaatst in den *Algemeenen Konst- en Letterbode* van den 11den Junij dezes jaars.

De Eerste Clasfe heeft het verlies te betreuren van drie Leden, mannen van uitstekende verdiensten.

De eerst-overledene was **PIETER ENGELBERT WAUTERS**, Geneesheer te Gend. In het *Algemeen Woordenboek van Kunsten en Wetenschappen* van M. G. NIEUWENHUIS staat zijn dood vermeld, als reeds voor 15 jaren voorgevallen. Doch, gelukkig voor de lijdende menschheid, eerst in bijna 95jarigen ouderdom overleed hij den 8sten October des vorigen jaars. Hij was de Nestor der Belgische Geneesheeren, wien eene uitgebreide praktijk niet verhinderde, van ook nog door een aantal geschriften nuttig te zijn. Aan de Eerste Clasfe, wier gedenkschriften een *Tiental ontleeden geneeskundige Waarnemingen* van hem bevatten, moet ik het overlaten, aan zijne wetenschappelijke verdiensten hulde te doen. Zijn leven was dat van een rustig natuuronderzoeker, van een ijverig menschenvriend en zonder meldenswaardige voorvallen gekenmerkt.

Geheel verschillend, offchoon in dezelfde rigting aangevangen, was de loopbaan van een ander Lid, aan de Eerste Clasfe ontvallen, van CORNELIS RUDOLPHUS THEODORUS BARON KRAYENHOFF, *Luitenant-Generaal, Groot-Kruis van de Militaire Willems-orde, Ridder van het Legioen van Eer en titulair Gouverneur van Amsterdam*, in den ouderdom van ruim 82 jaren, den 24sten November 11. te *Nymegen*, zijne geboortestad, overleden. Ons geacht Medelid Mr. H. W. TYDEMAN heeft reeds eene *Eigen-Levenschets* van den Generaal in druk uitgegeven, en de waardering van 's mans wetenschappelijke verdiensten ligt buiten mijn bereik. Maar het leven van KRAYENHOFF laat zich uit te veel oogpunten beschouwen, dan dat ik geheel over hem zou mogen zwijgen. Hij was toch niet
al-

kundigen aard, is van hem in druk verschenen. Zijn meesterstuk van wetenschappelijken arbeid droeg hij aan de Eerste Klasse op, en niet minder dan 25 malen heeft hij Haar met zijne voorlichting en mededeelingen over gewigtige plannen, nuttige uitvindingen en belangrijke werken ten dienste gestaan, wier verdere vermelding echter het tijdsbestek niet gedooft. Hij werd 82 jaren oud.

Eenen 94jarigen ouderdom bereikte een ander Lid der Klasse, wiens loopbaan minder schitterend, echter niet minder edel en nuttig mag geweest zijn, te weten P. E. WAUTERS, sedert 1816 Lid der Eerste Klasse, welke een tiental Geneeskundige Waarnemingen van zijne hand in hare Werken bezit. De Hoogleeraar KESELOOT heeft van hem eene levensschets in het licht gegeven, waaruit wij hem leeren kennen als iemand, die het ideaal van een volmaakten Geneesheer zeer nabij kwam, eene schets, die achting, vertrouwen en liefde voor deszelfs onderwerp afdwingt. Veelzijdige kennis door zeldzame vlijt verzameld, eene geheele toewijding aan de nauwgezette en liefderijke uitoefening van zijne welwilladige kunst, eene voorbeeldige belangeloosheid, maakten hem niet slechts tot een warm vriend der menschheid in zijne bijzondere praktijk, maar openbaarden zich ook op andere wijzen: als in het bestuur en de verbetering van militaire en andere zieken-inrigtingen; in de medewerking tot het zamenstellen der Lands-Pharmacopaea; in de maatregelen ter bevordering der Vaccine, waartoe hij door het vertrouwen van vier opvolgende Regeringen geroepen werd; in zijn Geschrift over Inlandsche Gewassen, die in de Geneeskunde diegenen konden vervangen, welke, uit de Keerkringlanden of de Nieuwe wereld afkomstig, sedert 1808, ten gevolge van de afsluiting der zee waren begonnen te ontbreken; in zijn Werk over de middelen van geneeskundigen en geregtelijken aard, om de nadeelen der overhaaste begravingen voor te komen, beiden Prijsschriften, door de Brusselsche Akademie van Wetenschappen uitgelokt; in zijn Werkje over Inlandsche Olieën tot geneeskundig gebruik geschikt, zijne Apotheek voor Armen, zijne aanbeveling van een meer gezonden dagelijken drank voor het volk, en zijne gestadige

zorg door geschriften en persoonlijken invloed, om het groot belang van goede en geschikte ziekenoppassers aan te dringen.

Hij was Lid der Brusselsche Akademie van Wetenschappen en Schoone Kunsten en werd door den tegenwoordigen Souverein van België met de Leopoldsorde versierd.

De Klasse verloor verder op den 15^{den} Februarij dezès jaars uit hare Leden den Hoogleeraar s. STRATINGH EZ., die in den ouderdom van 55 jaren te Groningen overleed. Hij was een belangrijk en werkzaam Lid derzelve. Zijne buitengewone bedrevenheid als Scheikundige, zijn bereidwillige ijver doen zijn verlies zeer betreuren. Omtrent het Aqua Binelli, het aanleggen eener telegraphische linie door Electromagnetisme, over Opiumsoorten en verschillende extracten van hetzelfde, over de oorzaak van den veendamp, heeft hij de Klasse van raad en voorlichting gediend. Zijne leesbeurt nam hij gewoonlijk in persoon waar, in weérwil van den grooten afstand zijner woonplaats, en deed dezelve van belangrijke proefnemingen vergezeld gaan. Nog vele vruchten van zijne werkzaamheid had de Klasse zich mogen voorstellen.

Hij beleefde een tijdperk, dat voor de geschiedenis van het vak zijner beoefening buitengemeen gewigtig was. Toen hij het eerste levenslicht aanschouwde, werd door LAVOISIER een nieuw tijdvak in de Scheikunde geopend; toen hij zijne voltooide studien door een uiterst loffelijk examen bekroond zag, wees DAVY in de Electriciteit het beginsel van scheikundige werking aan; en toen STRATINGH als Hoogleeraar in de Scheikunde bloeide, nam de leer der Scheikundige evenredigheden, inzonderheid op organische beginselen toegepast, eene vlugt, die weinige jaren te voren niemand had vooruitgezien. Onder de ebbe en den vloed der theoretische inzigten ging STRATINGH zijn eigen weg, kennis nemende van alles, doch inzonderheid zich bezig houdende met dat, hetgeen duurzaam nut beloofde. Geene ontdekking, geene uitvinding, waarvan dat te hopen was, ontging zijner aandacht; met onafgebroken vlijt verzamelde hij omtrent zoodanig onderwerp alles, wat binnen zijn bereik viel, beproefde en onderzocht, verbeterde bekende, zocht en vond nieuwe, methoden, en deelde